

རིག་པའི་ཁུ་བྱུག

The Cuckoo of Awareness

by

Vairocana

Translated from the British Library Dunhuang Manuscript
IOL Tib J 647

English translation by Karen Liljenberg

www.zangthal.co.uk

Copyright © 2010

Version 1.2

རིག་པའི་ཁུ་བྱུག

The Cuckoo of Awareness

སྐྱི་དཔལ་གྱི་དཔལ།

Svasti. dpal gyi dpal
Salutation! Supreme Abundance!

བཙོམ་ལྡན་འདས། ཀུན་དུ་བཟང་པོ།

bcom ldan 'das/ kun tu bzang po
Homage to the Transcendent Victorious Samantabhadra's

སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་རྡོ་རྗེ་བདེ་བ་ཚེན་པོ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

sku gsungs thugs rdo rje bde ba chen po la phyag 'tshal lo.
vajra body, speech and mind of great bliss.

སྣ་ཚོགས་རང་བཞིན་གྱི་གཉིས་ཀྱང།

sna tshogs rang bzhin myi gnyis kyang
The intrinsic nature of Variety is non-dual, but

ཆ་གས་ཉིད་དུ་སྦྱོས་དང་བྲལ།

cha shas nyid du spros dang bral
Particularity is free from complexity.

རི་བཞིན་བཞེས་མྱི་རྟོག་ཀྱང།

ji bzhin pa zhes myi rtog kyang
Suchness is non-conceptual, but

རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཀུན་དུ་བཟང།

rnam par snang mdzad kun tu bzang
Samantabhadra is apparent in forms.

ཟིན་པས་རྩོལ་བའི་ནད་སྤང་ཏེ།

zin pas rtsol ba'i nad spangs te
Having abandoned the malaise of striving, since one already has it,

ལྟོན་གྱིས་གནས་པས་གཞག་པ་ཡིན།།

lhun gyis gnas pas gzhag pa yin.
through being spontaneously present, one leaves it as it is.

(Commentary)

དེ་ལ་རྣལ་ཁྱོར་གྱུ་གི་གཙོ་བོ་ནི། དཔལ་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔལ་འོ་ཞེས། རྒྱུད་
 མཐའ་དག་ལས་གྲགས་ན། འདིར་གྱུ་དུ་བཟང་པོ་གཙོ་བོ་སྣོན་པ། དོན་གྱི་
 དབང་གང་ལས་དགོང་ཤེ་ན། དེ་ནི་བསྐྱབ་པའི་མཐའ་དང་སྐྱབ་པའི་སྐྱེད་པར་
 དག་ཀྱང་གསུང་བར་བཞེད་ལ། འདི་ནི་དེ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་མི་སྐྱབ་པས། དོན་
 གྱི་དབང་འདི་བརྩམ་པར་བྱས་ན། གྱུ་དུ་བཟང་པོ་ནི་དེའི་ཡང་རྗེ་བཙམ་དུ་
 འོས་པར། རིག་པ་རྣམས་པ་དག་ལ་ཤིན་དུ་གསལ་ལོ། དེ་ལ་དཔལ་གྱི་དཔལ་
 ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཐམས་ཅད་དུ་ལེགས་པ་སྐྱེན་བ་ནི་དཔལ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
 བརྩམ་བ་སྐྱེད་པར་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ནི། དེའི་ཡང་དཔལ་ཞེས་
 བྱ་འོ། བཙོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདུ་འབྲལ་སྐྱེད་པའི་གཟུངས་དང་
 ལྡན་པའི་དོན་ཏོ། གྱུ་དུ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འགྲོ་ལོག་སྐྱིེ་ལྷུ་གས་གར་
 འགྲོས་ཀྱང། སྐྱིང་བོའི་དོན་ལས་མི་འདའ་བའི་སྐྱིར་འོ། རྒྱ་གསུང་བྲགས་རྗེ་རྗེ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི། མི་གཉིས་པའི་ཐེག་པས་ཁམས་གསུམ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་

ལ་བྱ་ལོ། བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཇི་བཞིན་བའི་རོ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་
དོ། ལྷག་འཚལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེའི་གྲུང་དུ་རང་གིས་གནས་པ་ལ་བྱ་ལོ།
དེའི་ཚུལ་ནི། ལྷ་ཚོགས་རང་བཞིན་མྱི་གཉིས་ཀྱང། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྒྲིགས་པའི་
ཚོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་དག་གིས་བསྟན་ཏེ། ལྷ་ཚོགས་རང་བཞིན་མྱི་གཉིས་
ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སྒྲིན་དང་ཡོན་ཏན་ལ་སྒྲིགས་པ་བསྟན་པའི་ཚེས་མཐའ་
དག་ནི་ལྷ་ཚོགས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་མཉམ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བོ་ལ། རང་བཞིན་ཐ་
མྱི་དད་དོ། ཞེས་བསྟན་ཏེ། འོ་ན་ལྷ་ཚོགས་ཐ་མྱི་དད་པ་ཉིད་ཀྱང། བམ་
མཁའ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་གསེབ་དང་འདྲ་བར། མྱི་འགྲུལ་རམ་ཞེན། དེ་ཡང་སྣང་
བོའི་དོན་ལ་མྱི་སྲིད་པའི་མྱིར། ཆ་ཤས་ཉིད་དུ་སྒྲོས་དང་བྲལ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་ཏེ། ཚོགས་གིས་མཚོན་པའི་ལམ་དེ་ཙམ་ཡང་རབ་དུ་རུབ་པས། སྒྲོས་པ་
དང་བྲལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ཇི་བཞིན་བའི་ཞེས་མྱི་རྟོག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
གོང་དུ་བསྟན་པའི་དོན་ནི། ཇི་བཞིན་བའི་ཞེས་བྱ་ལོ། མྱི་རྟོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། དེ་
ལ་ཡང་གནས་མྱི་བྱེད་དོ། ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚོགས་གོ། འོ་ན་ཡོང་ལེགས་པ་

ཐམས་ཆད་སྐྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་དཔ་ནི། དེ་ཡིན་མོ་ཞེས། ཡང་དག་པའི་
བཀའ་ཐམས་ཆད་ལས་མངོན་དུ་བློས་ན། དེ་ལ་ཡང་སྐྱེ་གནས་ན། ཆེ་བའི་
ཡོན་ཏན་ཐམས་ཆད་ཀྱི་སྐྱོགས་ཅི་ཡང་སྐྱེ་འབྱུང་བ་དག་དུ་སྐྱེ་འབྱུང་རམ་ཞེ་ན།
ཇི་བཞིན་བ་ལ་ནི་རྟོག་པ་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བ། འདོད་ཀྱང་གནས་པའི་སྲིད་པ་བྱེད་
དོ། འོན་ཀྱང་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱོགས་ཡོང་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བ། རྣམ་
བར་སྣང་མངོན་ཀུན་དུ་བཟང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོ་གསུམ་པར་
སྣང་བར་མངོན་པ་ཉིད། ཇི་བཞིན་བ་ཉིད་ཡིན་བས། གདོད་དབྱུང་ཡང་སྐྱེ་
དགོས་ཏེ། ཡེ་ནས་སྣང་བོའི་རོལ་བ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ལེགས་པ་མཐའ་དག་
རྗོགས་ཟིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ཟིན་པས་རྩོལ་བའི་ནད་སྤངས་པ་ཏེ།
ལྷན་གྱིས་གནས་པས་གཞག་པ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཟིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
འདོད་པ་ཐམས་ཆད་ད་ལྟར་རྗོགས་ཟིན་པའི་ཏོན་ཏེ། བྱས་ཟིན་པ་ལ། གདོད་
རྩོལ་བ་ནི། རང་ཉིད་ཆི་ཆད་པའི་ནད་དུ་བྱེད་པས། རྩོལ་བའི་ནད་སྤངས་པ་
ཏེ་ཞེས་བྱའོ། དེ་བས་ན་དགོས་པ་མཐའ་དག་མ་གཉེར་གྱུར། ལྷན་གྱིས་བྱུང་

ཟིན་པས། ལྷན་གྱིས་གནས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྱ་བ་མཉམ་པའི་སྤྱིར། ཇི་བཞིན་
 བའི་ངང་ལས་སྤྱི་གཡོ་བར་གཞག་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་གཏང་གི་ཚོལ་སྐྱབ་མཉམ་
 འོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། འདིའི་སྤྱི་དོན་ནི། དཔལ་ཀྱན་དུ་བཟང་པོ་བདེ་བ་
 ཚེན་པོ་རྫོགས་པའི་ཚུལ་ཞེས་བྱའོ། གཅེས་སྤྱི་གཅེས་གི་མཚན་མ་ཐམས་ཀད་
 གཏོང་བར་དང་དུ་ལེན་པར་རུས་པ་ནི། བང་གི་བདུད་ཚི་ཚེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
 སྤྱི་ལེན་པའི་བྱང་ཚུབ་ལེན་པའི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཇི་བཞིན་བའི་
 ལུང་ལ་གནས་པའི་དུས་ན། སྤྱོད་པའི་དམ་ཚིག་ཀྱང་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་
 ཚང་བར་གནས་ཏེ། བསྐྱལ་བ་ཡང་དངོས་པོའི་ཚོས་རྣམས། འཛིག་པའི་
 ཐབས་གི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། འདི་ན་དངོས་པོ་སྤྱིང་ཙམ་ཡང་རབ་དུ་རུབ་པས།
 སྤོལ་བ་ཐབས་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་དཔའི་སྤྱིར། སྤོལ་བ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་
 གནས་སོ། སྤྱོད་པ་ནི་འདུ་འབྲལ་མཉམ་པའི་དབྱིངས་ལ་བྱ་སྟེ། འདུ་འབྲལ་གི་
 སྤྱིང་ཡང་མཉམ་པས། གཟུངས་གི་རྒྱལ་མོ་དང་རྒྱན་སྤྱི་འཆད་པར་སྤྱོད་པོ། འདི་
 ལས་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཀད། བསྐྱལ་བ་

མྱེད་པར་གནས་ཏེ། མ་གྲིན་ཡང་ཐམས་ཀྱི་ཡོད་པས། མ་གྲིན་བར་སྐྱེས་པ་
ཞེས་བྱ་ལོ། བརྟུན་དུ་སྐྱེ་བ་ནི། རོན་དང་མ་འབྲེལ་པའི་ཚིག་ལ་བྱ་སྟེ། གཟའ་
གཏང་གི་རོན་ཐམས་ཀྱི་དང། གཟའ་བ་མྱེད་པའི་རོན་འདིར་གོལ་བས།
བརྟུན་དུ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་ལོ། དེ་ལྟར་ཐ་ཚིག་རྣམ་བཞི་ཡང་ལྟོན་གྱིས་གྲུབ་པ་
ཉིད་དུ་གནས་ཏེ། སྐྱེ་འགྲིབ་གི་སྐྱབས་མྱེད་དོ། དེ་ལ་ནི། མྱི་སྐྱེད་བའི་དམ་
ཚིག་རྣམ་པ་ལྟ་ཡང། གོང་མ་ཉིད་དུ་འདུས་ཏེ། ཞེ་སྐྱེད་ནི་སྐྱོལ་བར་འདུས།
འདོད་ཆགས་ནི་སྐྱོར་བར་འདུས། གཏི་མུག་ནི་རིག་ཤེས་གི་སྐྱོད་ཡུལ་ལས་
འདས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ལ་རིག་ཤེས་ཙམ་ཡང་མྱེད་པས།
གཏི་མུག་ཅེས་བྱ། ང་རྒྱལ་ནི་འགྲུར་བ་མྱེད་པའི་རོན་ལ་བྱ་སྟེ། དེས་པ་ཆེན་
པོའི་བདག་ཉིད་ལ་འགྲུར་བ་མྱེད་དེ། ཆེ་བའི་རང་བཞིན་ལས་མྱི་འདའ་བའི་
སྐྱིར་རོ། ལྷན་དོག་ནི་སྐྱོད་མ་ཡིན་བ་རྣམས་ལ་བསྟན་ཀྱང་མྱི་ཤེས་ཏེ། ལེགས་
པའི་ཡོན་ཏན་ཆེ་ཡང་སྐྱེས་ཀྱང་མྱི་ཤེས་པས། རང་བཞིན་གྱིས་གསང་བ་ཆེན་
པོ་ཡིན་པའི་སྐྱིར་རོ། རོན་བཞི་ལ། ལྷན་འཚལ་བ་དང། བརྟུན་པ་དང་བྲལ་

བའི་བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པས། བསྐྱེད་རྫོགས་བྱ་བྱི་དགོས་པར་
 དགྱིལ་འཁོར་གདོན་པ། ལྷུན་གྱིས་གནས་པ་ལ་མ་བཅོས་པར་གནས་པ་འོ།།
 རིག་པའི་ཁ་བྱུག་ནི་དཔེ། རིག་བྱེད་སྣང་བའི་རྒྱན་ནི་དོན། རོ་རྗེ་ཚིག་བྱུག་ནི་
 གངས། །། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལྷ་སྐྱོད་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ། རིག་པའི་ཁུ་
 བྱུག་གི་དོན་ཡིད་ལ་བརྒྱུག་པར་བྱ་འོ། དེ་ལ་གང་ཟག་གི་སྒྲུབ་པའི་རིམ་པ་ནི།
 བསམ་གྱིས་བྱི་བྱུབ་པས། ཚོས་གྱི་སྒྲོ་ཡང། དེ་དང་མཐུན་བར་བྱང་བའི་དོན་
 དུ་མང་དུ་གསུངས་གྱིས་གྱང། དེས་པའི་དོན་སྒྲོ་མཚོག་དང་ལྡན་པ་ལ། ཡང་
 དག་པའི་མན་ངག་དུ་བྱ་ན། ཚོས་ཉིད་ནི་གདོད་མ་ནས་མ་གསུངས་པའི་སྐྱིད་
 རྒྱ་རྒྱེན་གྱིས་དབེན་ལ། གུན་དུ་བཟང་པོའི་ལྷ་སྐྱོད་ནི། འགྲོ་བ་གུན་ལ་ཟེན་
 བའི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་བས། ད་གཟོད་རྩོལ་ཞིང་བྱ་བ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྷ་
 བས་ན་ཡེ་ནས་ཟེན་པའི་ཚོས་ལ། བྱི་བརྒྱལ་བར་གཞག་པ་ནི་དངོས་གྲུབ།
 གང་ཡང་མ་སྐྱངས་པ་ནི་དམ་ཚིག། ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་བྱེད་པ་ནི། མཚོད་སྐྱིན་

ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་གསུམ་ལ་གནས་ན། རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ལོ་ཞེས། ཀུན་དུ་

བཟང་པོ་གསུང།

ཨི་ཏི་ཚོགས་སྲོ་ཏ།

Commentary on the Cuckoo of Awareness

[Word-by-word commentary]

Since "the Lord of all Yogas is Glorious Vajrasattva", renowned in all the Tantras, yet here Samantabhadra is called the Lord, one may ask what you think it signifies. Accepting that that is said of goals to be accomplished and particular aspects of accomplishment, but because this does not accomplish any such goal, the full significance of this is that it is very clear to those who find Awareness that Samantabhadra is even more worthy of veneration.

Regarding "Supreme Abundance"; "abundance" is bestowing good things to all, but displaying this without effort, in the state of spontaneous accomplishment, is said to be even greater abundance.

"Transcendent Victorious" means one endowed with a Consort free of joining or separation.

"Samantabhadra" means that whichever way his form revolves he never goes beyond the essential point.

"Vajra body, speech and mind" means perfect emergence from the Three Realms through the Vehicle of Non-duality.

"Great Bliss" is the experiential essence of the flavour of "Suchness", and "Homage" refers to abiding in that state's vast expanse. The method of this is shown in the verses "The intrinsic nature of variety is non-dual", and so on.

As for "The intrinsic nature of variety is non-dual" - all defects, good qualities, and so on; all phenomena on the relative level are "Variety". But "in their essential sameness .they are non-differentiable," it is taught. You may ask, "In that case, is non-differentiated Variety not like dividing up space into pieces?" But since that is, essentially, impossible, the text says: "Particularity is free from complexity". Since the method of verbal exposition only totally obscures this, that is the meaning of "Particularity is free from complexity".

"Suchness is non-conceptual"- the meaning explained above is "Suchness". "Non-conceptual" signifies "not acting to abide in it". You may ask, " Well, then, since one

actually learns in all correct teachings that 'That is the Basis for the development of all good things', if one does not abide in it, would it not come about that not a single facet of Greatness' good qualities could arise?" Since there is, in Suchness, no conceptuality, even if one wished to, abiding in it is impossible. Nevertheless, because it is not the case that facets of Greatness' good qualities are completely non-existent, the text says "Samantabhadra is apparent in forms"

Since that which creates the appearance of forms in their variety is "Suchness", this means that all the good qualities of Greatness, the display of the primordial essence, present from the beginning, and not lacking, are already complete.

Regarding "Having abandoned the malaise of striving, since one already has it, through being spontaneously present, one leaves it as it is" - "already has it" means that all wishes are already, now, fulfilled. Because striving for something that is already done exhausts one in a character-destroying malaise, therefore the text says: "having abandoned the malaise of striving". Therefore, since all one's needs, even without trying, are already spontaneously accomplished, it is called "being spontaneously present", and since there is nothing to be done, one leaves it as it is, not wavering from the state of Suchness. This means "there is no striving or effort towards a goal".

[General Commentary]

The general meaning of this is known as "The Method of Perfection of Glorious Samantabhadra, Great Bliss".

The power voluntarily to let go of all notions of importance or non-importance is known as "the great inner nectar", since it is the excellent method for taking untaken Enlightenment.

At the time when one abides in the Instruction of Suchness, the Samaya of Conduct is also to be completely established in the state of Spontaneous Accomplishment.

Liberation is the principal method of eliminating material things, and so, since in this teaching even the word "matter" is completely eclipsed, it is the principal method of Liberation, and Liberation remains spontaneously accomplished.

Union should be performed in the sphere free of either joining or separation, and since not even the words "joining" or "separation" are present, one is in continuous union with the Queen of Consorts.

Since, from this, all mundane and transmudane phenomena abide, without any additions, and are present even though not given, it is called "taking what is not given".

Telling falsehoods means words unconnected to the true meaning, and since all fixed references deviate from this meaning that has no reference, they are called "telling falsehoods".

In this way, the Four Vows are also present in the state of Spontaneous Accomplishment, and there is no occasion for development in or decrease of them. In this regard, the Five Samayas concerning what should not be renounced are also contained in the above. Anger is contained within Liberation. Desire is contained within Union. Ignorance means that which goes beyond the field of intellect, and since in this Great Self there is not the slightest Intellect, it is called "ignorance". Pride signifies something that is without alteration, and there is no alteration to the Self of Great Certainty, since it never goes beyond its natural Greatness. As for jealousy - even if taught, unsuitable people do not understand, and even though their good qualities are great, nobody knows them, because by their nature they are a great secret.

The Four Points are: the Homage; by the spontaneous accomplishment of the unutterable Enlightened Mind, the spontaneous presence of the practice of the mandala, without need of creation or completion stages, in which presence one abides without contriving anything.

The Cuckoo of Awareness is the metaphor; the Ornament that elicits Awareness is the meaning; the Six Vajra Words are the number.

Reflect upon the View and Conduct of Yoga, the method of the Great Perfection, the meaning of the Cuckoo of Awareness.

In this respect, since the grades of individuals' intelligence are impossible to conceive of, so also the entry to the Dharma is, accordingly, taught to many as the Provisional Meaning. But the Ultimate Meaning should be taught to those of superior intellect in correct Pith Instructions, for Reality itself has never been uttered from the beginning. Devoid of cause or condition, since the View and Conduct of Samantabhadra are the Reality inherent in all beings, henceforth they are free of striving and effort. Therefore, effortless letting-be in this primordially-possessed Dharma is the Siddhi. Not renouncing anything is the Samaya. Not grasping anything whatsoever is the Offering. "If you abide by these three principles, that is Yoga". The words of Samantabhadra [are concluded]